
Kyrkomötet
Motion 2021:65
av Fredrik Sidenvall

Pingsten och midsommardagen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. verka för att annandag pingst återigen blir allmän helgdag de år 6 juni inträffar på lördag eller söndag,
2. återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att midsommardagen åter blir en högtidsdag: den helige Johannes döparens dag eller midsommardagen och att söndagen efter midsommardagen firas som aktuell trefaldighetssöndag,
3. återkomma till kyrkomötet med ändringar i Den svenska evangelieboken som innebär att naturens och nådens ljus är tema för den helige Johannes döparens dag/midsommardagen.

Motivering

På två mycket betydelsefulla punkter har kyrkoåret och det vanliga kalenderåret förändrats de senaste årtiondena. Då Svenska flaggans dag från och med 2005 blev nationaldag och allmän helgdag valde Svenska kyrkans ledning att offra annandag pingst (alternativet hade varit Kristi himmelfärds dag). Efter sexton år står det klart för alla att med annandag pingst offrades egentligen hela pingsten. Pingsten som världslig och kyrklig långhelg är borta och därmed håller hela pingsten som fenomen på att försvinna bort ur folkmedvetandet. Bakom kalenderreformen ligger en rad beslut både i riksdagen och i avtal mellan arbetsmarknadens parter. Ett avtal som förekommer i en del branscher är en ledighetskompensation de år 6 juni infaller en lördag eller söndag. Denna omständighet öppnar nu för möjligheten att istället låta annandag pingst bli allmän helgdag åtminstone två av sju år. Den knappa tredjedel av åren då annandag pingst blir allmän helgdag skulle bidra kraftigt till att förnya och behålla medvetandet om att pingsten inträffar och därmed skapa förutsättningar att frågan ställs: Varför firar vi denna högtid?

Många menar att svenska folkets verkliga nationaldag är midsommarafton. En ”afton” innebär ju ett folkligt föregripande av en stor kyrklig högtid – en vit dag – såsom julafton, nyårsafton, trettondedagsafton, påskafton, pingstafton (röd), trefaldighetsafton och allhelgonafton. Midsommardagen har också varit en stor högtid med ett kristologiskt tema via Johannes döparen – Frälsarens förelöpare. På ett fint sätt har denna dag också kunnat knytas till naturens år med underrubriken ”Skapelsen och ljuset från höjden” och ”Skapelse och frälsning”. Detta tema kunde nu förenklas till ”Naturens och nådens ljus”. Den nya evangeliebokens ensidiga inriktning på skapelsen innebär att midsommardagen – då den folkliga traditionen på flera håll föreskrev folkdräkt i kyrkan – har blivit en dag med liturgiskt grön färg. I den världsliga kalendern

markeras midsommardagen som allmän flaggdag men i kyrkan är detta inte längre en högtidsdag. Det är helt enkelt en liturgiskt sett absurd anomali att en lördag avsätts för firande av en kyrkoårsdag som liturgiskt inte är en högtid. Det är ju otänkbart att en dag på kyrkoåret som har ett tema som inte vittnar om Guds nåd och frälsning i Kristus, skulle kunna firas med vit färg och alltså bli en högtidsdag. Högtidsdagen inträffar istället på en söndag som alltså inte ligger i anslutning till det folkliga firandet på midsommarafton. Årligen slås en av de viktiga trefaldighetssöndagarna ut vilket bryter en genomtänkt följd. Allt detta löses genom en återställare. Så här bör det vara: lördagen efter midsommarafton firas högtidsdagen Johannes döparens dag eller midsommardagen med temat "Naturens och nådens ljus".

Att den nuvarande utformningen av midsommardagen inte håller långsiktigt exemplifieras enklast med evangeliet för tredje årgången i nuvarande evangeliebok, hämtad ur Markus 6:30-44. Att prosten Thomas Forsner vid något tillfälle tyckte sig finna en anknytningspunkt för att predika om semestrar i orden "Följ mig bort till en öde trakt" håller inte som poäng att återvända till vart tredje år. Hur ska det kännas för alla dem som älskar att semestra på fullspäckade badstränder eller känna pulsen i världsmetropolerna?

Lerum den 3 augusti 2021

Fredrik Sidenvall (FK)